



"Zmajevi izviđači"

Praksa „Zmajevi izviđači“ omogućila je djeci učenje i boravak u prirodi kroz razne izviđačke aktivnosti. Djeca su sticala praktična znanja o snalaženju, preživljavanju i očuvanju prirode.



Obzirom na činjenicu da je vrtić druga vaspitna sredina sa kojom se dijete susreće, samim tim treba mu omogućiti da ta sredina bude prijatna i podsticajna za njegov rani rast i razvoj, te da mu svaki dan u vrtiću predstavlja zadovoljstvo. Od prvog dana boravka djece u ustanovi radim na uspostavljanju bogatog i sadržajnog emocionalnog odnosa sa njima, koji je obostrano prijateljski, saradnički i zasniva se na međusobnom uvažavanju, povjerenju i brizi. Djeci je potrebno da osjete moju zainteresovanost za njih i bliskost, jer mi upravo ona omogućava da postignem mnogo više u djelovanju na njihov razvoj i učenje. U svom radu pružam djeci prilike da se vaspitavaju i obrazuju prilagođeno svojim potrebama i mogućnostima, kao i da se ostvaruju kao ličnosti. U tom cilju potenciram pozitivne osobine i oblike ponašanja kod djece, kako bi se osobine pojačale i učvrstile. Kod djece razvijam samostalnost u cilju stvaranja inicijativnog djeteta, koje je spremno da samostalno preduzima poduhvate u odnosu na okolinu u kojoj živi, kao i da rješava probleme. Pomažem im da izgrade zdrav pojam o sebi, osjećajući naklonost prema sebi i drugim ljudima, da

vjeruju u ono što misle, da ono što kažu i čine ima određene posljedice, da su sposobni za postizanje uspjeha u učenju, da mogu riješiti mnoge probleme, da su u stanju realno da procjenjuju svoje mogućnosti i ograničenja kao i da slobodno izražavaju osjećanje sreće i zadovoljstva. Sve aktivnosti koje realizujem prožete su dozom kreativnosti i u potpunosti prilagođene njihovim mogućnostima.

Moj moto u radu sa djecom jeste da je dijete centar svijeta zajedno sa svojim razvojnim mogućnostima, potrebama i željama. Vaspitavati djecu i ostaviti trag u njihovim životima je nešto što je neprocjenjivo.

DETALJAN OPIS:

POLAZIŠTA

Ono što je najviše prethodilo opisanoj praksi jeste činjenica da djeca danas sve više vremena provode u zatvorenom prostoru (kući, igraonicama i sl.) U poređenju sa svojim roditeljima, koji su većinu svog slobodnog vremena provodili istražujući spoljašnji svijet, današnju djecu ćete najvjerovatnije zateći kako se igraju unutar kuće, gdje im je pažnja usmjerena na video igre, televiziju, tablete i sl. Provodeći sve manje vremena u pokretu na otvorenom, a sve više vremena sjedeći ispred ekrana, nije nikakvo čudo da smo suočeni sa gojaznošću djece, slabovidošću, slabije razvijenom krupnom i finom motorikom, a takođe se pojavljuju i respiratorni problemi. Činjenica je da djeca koja provode više vremena na otvorenom uspostavljaju snažniju vezu sa prirodom. Boravak u prirodi im pomaže da shvate važnost svijeta koji ih okružuje i često ih podstiče da se sa pažnjom odnose prema svojoj životnoj sredini. Kroz boravak u prirodi, djeca stiču različite važne životne vještine. Od sposobnosti rješavanja problema, preko kreativnosti i socijalnih vještina, do vještine pregovaranja – spontana igra djetetu pruža mogućnosti da se oprobava u čitavom nizu različitih umjeća. Igrajući se sa drugima, djeca se uče samokontroli i pravilima. Boravak u prirodi podstiče kreativnost, dok je vrtić ili kuća puna igraćaka koje može da koristi kad poželi, napolju se dijete morati da se osloni na svoju maštu. Igra na otvorenom djetetu pruža kreativnu slobodu, dopuštajući mu da svoje okruženje oblikuje po sopstvenoj zamisli. Kroz boravak u prirodi djeca istražuju svim svojim čulima i okolinu čine vedrijom.

Obzirom na činjenicu da u Foči ne postoji izviđačko društvo i da izviđačka društva bilo gdje inače ne obuhvataju djecu predškolskog uzrasta, kroz ovu praksu sam htjela djeci u vrtiću približiti prirodu i omogućiti im da u istoj uživaju kroz boravak, igru i učenje.

CILJ I ŽELJENI ISHODI

Cilj inovativne prakse je da se kroz boravak u prirodi, kod djece podstiče njihov pravilan rast i razvoj, steknu korisne vještine, razvije i stvori pozitivan odnos prema životnoj sredini.

Ishodi:

- Da dijete bude zdravo, fizički dobro i skladno razvijeno
- Da se kod djeteta razviju osobine kao što su: izdržljivost, snalažljivost, okretnost, gipkost i sl.
- Da dijete poštuje prirodu i shvati koliki je njen značaj za čovjeka i njegov opstanak
- Da dijete zna na koje načine i kako čuvati životnu sredinu

DETALJAN OPIS REALIZACIJE

U mjesecu martu 2017. godine počela sam sa implementacijom programa „Zmajevi izviđači“, za koji sam prvobitno izradila plan i program aktivnosti. Sam naziv dala sam po nazivu ustanove u kojoj radim „Čika Jova Zmaj“. Zanimljive i raznovrsne aktivnosti u potpunosti su prilagođene uzrastu djece i kontinuirano se realizuju uglavnom u prirodi, a obuhvataju sve aspekte razvoja djeteta: fizički, intelektualni, socio-emocionalni i razvoj govora i stvaralaštva.

Sam početak implementacije programa podrazumijevao je osmišljavanje himne, loga i zastave. Prvobitno sam djeci pričala o prirodnim ljepotama Foče (planinama, rijekama, jezerima, prašumi Perućici itd.), o raznovrsnosti biljnog i životinjskog svijeta i koliko trebamo da cijenimo svo to bogatstvo koje se nalazi oko nas. Na osnovu toga zajedno sa djecom napisala sam tekst i osmislila muziku za himnu. Mališani su bili oduševljeni himnom i samim tim brzo su naučili tekst i melodiju. (Prilog br. 1 Tekst himne „Zmajevih izviđača“ i video zapis gdje djeca uz vatru pjevaju himnu). Zatim sam djeci dala više slika koje bi mogle biti logo „Zmajevih izviđača“. Djeca su dala tri prijedloga, a na kraju smo glasanjem odlučili koja slika će biti iskorištena kao logo, a potom je isti iskorišten za izradu bedževa i zastave. Direktorica vrtića gospođa Slađana Vladičić imala je razumijevanja za cijeli ovaj program i dala punu podršku, pa je samim tim na samom početku obezbjedila sredstva za nabavku majica i marama za izviđače. (Prilog br.2 Slika loga, bedževa, zastave, majica i marama „Zmajevih izviđača“).

U okviru ovog programa, u mjesecu maju djeca starije grupe boravila su 2 dana u selu Vrbnica koje teritorijalno pripada planini Zelengori, a potom u mjesecu julu djeca srednje grupe su 2 dana boravila u selu Zlatni Bor koje se nalazi iznad kanjona rijeke Tare. Tokom ovih posjeta realizovan je niz zanimljivih radionica u kojima su djeca učestvovala sa oduševljenjem. Kroz prezentaciju „**Kako postati Zmajev izviđač**“ djeci sam objasnila da ćemo se u narednom periodu baviti upoznavanjem

prirode, da ćemo kroz igru i druženje učiti korisne vještine koje nam mogu pomoći u budućem životu kako u civilizovanom svijetu tako i u planini. Naučila su izviđački pozdrav i njegovo značenje, koja su to važnija znanja koja treba da usvoje tokom boravka u prirodi, a potom su položili izviđačku zakletvu. (Prilog br.3 Slike sa radionica „Kako postati Zmajev izviđač“). Kroz radionice **„Zmajev kamp“** djeci sam objasnila šta je to kampovanje, da to podrazumijeva boravak u prirodi u koji je uključeno noćenje, a da bi noćili uglavnom koristimo potrebnu opremu (šator, vreće za spavanje, podloške). Djeca su imala priliku da i sama učestvuju u postavljanju kampa tako što su naučila kako se postavlja i koristi šator, vreće za spavanje i podloške, zatim na kakvo tlo je najbolje postaviti šator i kako ga zaštititi od radoznalih životinja, kiše i vjetra. U postavljanju šatora, pomagao nam je iskusni alpinista i planinar Veljko Blagojević (Prilog br. 4 Slike sa radionica „Zmajev kamp“). Djeca su kroz radionicu **„Šoping u prirodi“** imala priliku da obiđu seoska domaćinstva porodica Bodiroga i Nogović, i upoznaju se sa životom na selu. Kako hrane stoku, koje voće i povrće uzgajaju, kako prave sir i kajmak, a zahvaljujući ljubaznim domaćinima isprobali smo tradicionalnu hranu (cicvaru, gurabiju, kajmak i sir). Od domaćina smo kupili neke od seoskih proizvoda (mlijeko, krompir, luk i mrkvu) uz vaganje i pregovaranje o cijeni. (Prilog br. 5 Slike posjeta domaćinstvima porodica Bodiroga i Nogović). Kroz prezentaciju **„Upoznajmo životinjski svijet naše okoline“** djeca su na slajdovima mogla vidjeti koje sve životinje žive u našoj okolini. Posebno su se oduševili snimcima sa hranilišta za medvjede, gdje se jasno vide tri medvjeda koja su po noći došla po hranu. (Prilog br. 6 Slike prezentacije „Upoznajmo životinjski svijet naše okoline“). Radionica **„Sasvim prirodno“** omogućila je djeci da na jedan očigledan način nauče šta je sve potrebno za preživljavanje u prirodi. Naučila su kako da zapale vatru, naprave sklonište od drveća i paprati (ukoliko nemaju šator), prokuvaju vodu i šta sve mogu da koriste kao hranu. Posebno im je bilo interesantno to što se plastična flaša sa vodom nije istopila na žaru, već je voda u njoj prokuvala potpuno isto kao i u nekoj šerpi. Kroz radionicu su shvatila da su im potrebne 4 osnovne stvari za preživljavanje ukoliko se nađu u prirodi bez opreme, a to su: **hrana, voda, sklonište i vatra**. Pri realizaciji ove aktivnosti takođe nam je pomogao gospodin Veljko Blagojević, čovjek koji je u više navrata preživljavao u pustinji, planinama i prašumi. (Prilog br. 7 Slike sa radionice „Sasvim prirodno“). Djeca su aktivno učestvovala u kulinarskim radionicama „Zmajev kotlić i sač“, sjeckala su povrće, naučila koje su sve namirnice i začini potrebni za ova jela i bila ponosna što su i sami učestvovali u pripremanju ručka. (Prilog br. 8 Slike sa kulinarskih radionica „Zmajev kotlić i sač“). U večernjim satima djeca su se družila uz logorsku vatru, prepričavala kako im je protekao dan, šta im je bilo najzanimljivije, zabavljali jedni druge i pjevali pjesme. (Prilog br. 9 Slike sa druženja uz logorsku vatru). Tokom boravka u ovim selima organizovane su igre na otvorenom kao i takmičarski poligon spretnosti. *Djeca u ovim igrama posebno uživaju, razvijaju takmičarski duh i maksimalno se trude da doprinesu pobjedi svoje ekipe.* (Prilog br. 10 Slike igara na otvorenom). U Vrbnici su djeca imala priliku da uče jahati konja, zahvaljujući mještaninu koji posjeduje jahački klub. Djeca su ovu aktivnost prihvatila sa velikim oduševljenjem i bez straha, obzirom na to da većina njih nikad nije imala priliku jahati konja. (Prilog br. 11 Slike jahanja konja). Tokom boravka u selu Zlatni Bor, djeca su obišla farmu Predraga Džokića i pri tom hranila stoku. Domaćin im je ispričao koliko dnevno krave daju mlijeka, da od tog mlijeka prave sir koji prodaju i pokazao kako

da ih nahrane. Takođe su imala priliku vidjeti i tek rođeno tele, čime su posebno bili oduševljeni.(Prilog br. 12 Slike obilaska farme). Između ostalog, na ovoj farmi proizvodi se čuveni „Zlatni sir“ koji je više puta i međunarodno nagrađivan za kvalitet. Djeca su prisustvovala procesu proizvodnje sira, gdje im je objašnjeno šta je sve potrebno za proizvodnju, koliko litara mlijeka, koji kalupi se koriste i koliko dugo treba sir da stoji u prostoriji za hlađenje i na kojoj temperaturi da bi se mogao staviti u prodaju. (Prilog br. 13 Slike proizvodnje „Zlatnog sira“).

Ono što smatram jednim od bitnih znanja koja djeca treba da posjeduju tokom boravka u prirodi jeste da se znaju orijentisati u prirodi. Djeca su u više navrata učila da postoje četiri strane svijeta i na koji način sve mogu da se orijentišu (pomoću kompasa, sunca, mahovine, kore stabla i godova na panju) i na taj način odrede strane svijeta. Naučili su da je kompas navigacijski instrument, gdje se magnetna igla uvijek okreće prema sjeveru; da su na sjevernoj strani stabla jače obrasla mahovinom nego na južnoj; da je kora stabla na sjevernoj strani hrapavija i tamnija dok je južna strana glatka i svjetlija; naučila su šta su godovi, da ih uoče i da su uži (gušći) na sjevernoj, a širi na južnoj strani panja.(Prilog br. 14 Slike radionica „Orijentacija u prostoru“)

U okviru upoznavanja biljnog i životinjskog svijeta u Nacionalnom parku „Sutjeska“ za djecu sam pripremila radionicu „Sovina učionica“, gdje su se djeca bliže upoznala sa sovama (čime se hrane, gdje žive i sl.) Za djecu je ovo bio poseban doživljaj jer su imala priliku da vide sove, dotaknu ih i uvjere se koliko je njihovo perje mekano. Nakon toga, djeca su pokazala svu raskoš svoje kreativnosti izrađujući „sove“ od različitog materijala.(Prilog br. 15 Slike sa radionice „Sovina učionica“)

Djeca su kroz niz aktivnosti učila o tome kako možemo čuvati prirodu. Kroz prezentacije, šetnje po gradu i šumama, pored rijeka i ono što su mogla da primjete jeste da ljudi ne vode baš puno računa o prirodi. Oni su to zaključili na osnovu papirića, flaša, limenki, kesa i sl. koje se mogu svuda u prirodi naći. Shvatila su da prirodu čuvamo tako što smeće bacamo u kontejnere, da otpad koji se može reciklirati odlažemo na mjesta koja su za to obilježena, kada vozimo bicikl ne zagađujemo vazduh, da su šume pluća planete, da ih treba čuvati itd. Oduševljena sam bila idejom djece da očistimo „Sastavke“ (mjesto gdje se Čehotina ulijeva u Drinu) tako da smo pored Sastavaka u više navrata čistili dvorište i okolinu vrtića. (Prilog br. 16 Slike čišćenja okoline).

Kada je u pitanju boravak u prirodi, gdje se često krećemo u grupama, smatrala sam bitnim da djeca nauče značenje putnih znakova koje možemo jedni drugima da ostavljamo i na taj način komuniciramo. Mališani su kroz nekoliko zanimljivih radionica učili i shvatili da su putni znaci oznake koje se koriste u prirodi da bi onima koji idu iza prve grupe označili pravac kretanja, dali određena uputstva, skrenuli pažnju na nešto. Crtaju se na vlažnoj zemlji, pijesku, snijegu, kredom po kori drveta, asfaltu. Mogu se slagati od grančica ili kamenčića. Kada onaj kome je namijenjen znak pročitao poruku, treba je uništiti. Tako su djeca naučila znakove poput idi u ovom smjeru, požuri, potrči, pogrešan smijer, opasnost na putu, voda nije za piće, skreni desno, skreni lijevo, vrati se i sl. (Prilog br.17 Slike radionica „Putni znaci“)

Još jedan od načina komuniciranja u prirodi jeste signalizacija. Djeca su kroz više aktivnosti učila semafor-signalizaciju (izvodi se pomoću zastavica) koje sam sama napravila. Naučili su da određeni položaj zastavica označava jedno slovo i da ukupno ima 26 pokreta, odnosno slova, te da služi za prenošenje poruka na daljinu, gdje se ne koristi čovjekov govor. Veoma lako i brzo su naučili da pošalju poruku tipa “zdravo”, “kreni”, “pomozi”, “gdje”, “ovdje” i sl., a na kraju su naučili da pokažu “mama/tata, volim te”. (Prilog br. 18 Slike sa radionice “Zastave koje pričaju – signalizacija”)

Obzirom na to da pri izvodjenju naših aktivnosti oko vrata nosimo maramu, ono što mi je bilo bitno, a sa druge strane veoma korisno za razvoj fine motorike šake i prstiju, jeste da djeca nauče da vežu čvorove. Mi smo ovu aktivnost počeli sa vezivanjem marama, a kasnije smo je ponavljali više puta sa kanapama. Djeca su kroz više aktivnosti naučila vezati maramu, a potom “muški”, “ženski” i “ribarski čvor”. (Prilog br. 19 Slike vezivanja čvorova)

Kako ova praksa podrazumijeva boravak u prirodi, sa djecom sam razgovarala o povredama koje nam se mogu desiti u prirodi kao što su ogrebotine, lomovi, ujedi insekata i sl. i kako reagovati u tim situacijama. Kroz radionicu “Pruži pomoć drugu”, djeci sam praktično pokazala kako mogu da pomognu povrijeđenom drugu. Da bih simulirala krv koristila sam temperu, pokazala im šta sadrže kutije prve pomoći i na koji način čistimo i previjamo ranu. Na taj način djeca su naučila da ranu čistimo tako što na vatu stavimo alkohol ili destilovanu vodu, a potom stavljamo hanzaplast ili gazu koju zalijepimo flasterom. (Prilog broj 20 Slike sa radionice “Pruži pomoć drugu”).

U okviru prakse “Zmajevi izviđači” djeca su u više navrata odlazila na jednodnevne izlete u Nacionalni park “Sutjeska”, gdje su proširivala svoja znanja o prirodi, uživala u šetnji i igrama na otvorenom. (Prilog br. 21 Slike izleta u NP “Sutjeska”)

S ciljem da djeca što bolje upoznaju životinjski svijet ne samo naših krajeva, već svijeta uopšte organizovan je odlazak u Beograd gdje su djeca imala priliku da posjete Zoološki vrt, Javni akvarijum i tropikarijum, a usput smo posjetili i Muzej vazduhoplovstva. Ovo iskustvo je za djecu bilo zaista posebno. Neki su po prvi put vidjeli lava, žirafu, slona, a takođe su bili oduševljeni ribicama, rakovima i drugim životinjama koje žive u vodi. (Prilog br. 22 Slike posjete Zoo vrtu, Javnom akvarijumu i tropikarijumu i Muzeju vazduhoplovstva).

U toku ljetovanja na planini Tari “**Zmajevi izviđači**” su realizovali niz planiranih aktivnosti. Ponovljeno je postavljanje šatora, izviđački pozdrav, signalizacija, svakodnevne šetnje po šumi, orijentacija u prirodi i ono što je bilo interesantno, gdje god bi se pojavili svojom pojavom smo privlačili pažnju slučajnih prolaznika. Svima njima je bilo drago da vide tako “**male**” izviđače. (Prilog br. 23 Slike sa ljetovanja na planini Tari).

U oktobru mjesecu djeca su tri dana boravila u Banja Luci, gdje su pored druženja sa mališanima iz PU “Maslačak”, noćenja u vrtiću i obilaska grada, imala priliku da se u parku Dr Mladen Stojanović druže sa članovima Odreda izviđača 22. april iz Banja Luke. Tom prilikom upoznali su nove drugare,

a starješina odreda Nikola Šodić ponovio je sa djecom "čvorologiju", orijentaciju u prirodi i semafor - signalizaciju. Druženje je trajalo sat vremena i bilo ispunjeno smijehom i pozitivnom energijom. (Prilog br. 24 Slike druženja sa izviđačima iz Banja Luke).

U sklopu ove prakse realizovan je veliki broj aktivnosti u kojima su djeca crtala likovne radove na temu „**Priroda oko nas**“, bojili radne listove, obilježavali smo značajne datume poput „**Dan planete Zemlje**“, „**Dan šuma**“, „**Dan rijeka**“ i sl. učila su pjesmice o prirodi i sa ovom praksom namjeravam nastaviti i u budućnosti. Jedna od aktivnosti koju planiram realizovati u maju 2018. godine jeste zajedničko kampovanje djece i roditelja.

Pored svih ovih aktivnosti koje su opisane, svakodnevno se trudim da kroz sve razvojne oblasti djeci proširujem svijest o značaju boravka u prirodi. Djeca su tokom ovih aktivnosti bila maksimalno motivisana, raspoložena i spremna na saradnju.

EFEKTI; POSTIGNUTI REZULTATI

Kod djece ali i kod roditelja se razvila svijest o značaju boravka djece u prirodi i koliko to utiče na njihov pravilan rast i razvoj. Djeca su kroz ovu praksu srećna, zadovoljna i motivisana za učenje. Sa oduševljenjem prihvataju svaku aktivnost koja se realizuje u prirodi i usvojila su sasvim dovoljno znanja da se u istoj mogu snaći. Već sam pomenula da u Foči ne postoji izviđačko društvo niti bilo kakvo udruženje koje organizuje izlete ili bilo koji vid boravka u prirodi za djecu predškolskog uzrasta, samim tim smatram da su rezultati koje sam postigla u okviru ove moje prakse od velikog značaja za djecu. Kao znak pažnje od strane roditelja da zaista cijene ovu moju praksu nakon jednog od izleta dobila sam na poklon tortu na kojoj se nalazio naš logo. A nakon ljetovanja na planini Tari na poklon sam dobila sliku sa stihovima koje su osmilili roditelji (Prilog br. 25 Slike poklona od roditelja u znak zahvalnosti)

Kroz ovu praksu privukla sam pažnju građana od kojih sam dobila sve pohvale, zatim članova Planinarskog društva „Zelengora“ iz Foče koji su na osnovu ovih realizovanih aktivnosti zainteresovani da osnuju izviđačko društvo u našem gradu. Pored građana Foče, privukli smo pažnju i medija pa je na državnoj televiziji RTRS emitovana emisija pod nazivom „Zmajevi izviđači“.

Emisiju možete pogledati na ovom linku: 

<https://www.youtube.com/watch?v=oRC6CenAMbc>

Pored ove emisije, prilozi su objavljivani u emisijama „**Srpska danas**“, „**Jutarnji program**“ i „**Kvadrat na znanje**“, zatim je objavljen i niz članaka u novinama „**Blic**“ i „**Glas Srpske**“, a takođe i veliki broj portala je objavio ovu praksu i okarakterisao je kao pozitivnu.

Dodatni komentari i sugestije drugim nastavnicima koji bi željeli implementirati

vašu ideju

Ja sam neko ko zaista voli prirodu i uživa u njoj kroz kampovanja, planinarenja i šetnje. Zato smatram da prirodu zaista treba voljeti i cijeniti da bi tu ljubav u potpunosti uspjeli prenijeti i na djecu. Bitno je osmisliti dobar plan i program, prilagoditi aktivnosti uzrastu djece, procijeniti svoje i mogućnosti ustanove u kojoj radite i krenuti bez bojazni u realizaciju aktivnosti. Svaki boravak u prirodi treba dobro osmisliti i precizirati znanja koja vaspitači žele da djeca usvoje, a zatim im to omogućiti kroz igru i opuštenu atmosferu. Primjenom ove prakse djeci će se omogućiti da razvijaju svoju maštu, kreativnost, usvajaju vještine i navike koje im mogu pomoći u budućem životu. Na facebook stranici **JU Dječiji vrtić „Čika Jova Zmaj“** Foča nalaze se fotografije velikog broja aktivnosti koje sam zajedno sa djecom realizovala i opisala u ovoj prijavi, tako da svi oni koji bi htjeli implementirati ovu praksu mogu vidjeti kako i na koji način se realizuju aktivnosti.

Collections

NIN nagrada

NIN 2017

Pobjednička praksa